

syn til den juridiske Bistand, som disse Folk søge. Jeg har fra min Kreds Erfaring for, at den paagældende Jurist — for øvrigt en Herrédsfuldmægtig — i et enkelt Tilfælde har taget et Honorar, som forekommer mig at være ikke saa lidt over, hvad der maa anses for at være rimeligt. Jeg har undersøgt Forholdet og set, at de fleste af de Folk, som have assisteret disse Laantagere, have taget et Honorar for deres Arbejde af ca. $\frac{1}{2}$ pCt. af Laanet, men denne enkelte Jurist, jeg nævned, har taget 1 pCt. udover de direkte Udlæg, han har maattet foretage i den Anledning. Og naar det offentlige gennem denne Lov letter Adgangen til Jord og frafalder de almindelige Afgifter, er det selvfølgelig ogsaa Meningen, at denne Lømpelse virkelig skulde komme de paagældende selv til gode og ikke gaa i den juridiske Raadgivers Lomme.

De Oplysninger, der findes paa Bagsiden af dette Lovforslag, vedrørende, hvorledes Loven har virket i Finansaaret 1907—08, ere ganske interessante. Jeg har foretaget en Beregning for at se, hvor store Laan der er ydet i de forskellige Amtsråds kredse Landet over, og da jeg tror, at disse Tal have Interesse ikke alene for ærede Medlemmer her, men ogsaa i langt videre Kredse, skal jeg tillade mig her at fremdrage for Dem, at i Aaret 1907—08 var Gennemsnitslaanet i Københavns Amt 5,120 Kr., i Roskilde Amt 4,920 Kr., i Frederiksborg Amt 4,359 Kr., i Holbæk Amt 4,605 Kr., i Sorø Amt 4,411 Kr., i Præstø Amt 4,296 Kr., i Bornholms Amt 4,537 Kr., i Maribo Amt 4,778 Kr., i Svendborg Amt 5,067 Kr., i Odense Amt 5,116 Kr., i Assens Amt 4,782 Kr., i Vejle Amt 4,599 Kr., i Skanderborg Amt 4,423 Kr., i Aarhus Amt 4,797 Kr., i Randers Amt 4,522 Kr., i Aalborg Amt 4,415 Kr., i Hjørring Amt 4,333 Kr., i Thisted Amt 4,374 Kr., i Viborg Amt 4,367 Kr., i Ringkøbing Amt 4,365 Kr. og i Ribe Amt 4,457 Kr. Disse Tal kunne nok give Anledning til nogen Betragtning og Overvejelse. Man ser af disse Tal først og fremmest, at der er 3 Amter i Jylland, hvor Gennemsnitslaanet har været over det normale, og det vil med andre Ord sige — efter mit Begreb og det Kendskab, jeg har til disse Forhold — at adskillige af de Laan, som i disse 3 jydské Amter, Vejle, Aarhus og Randers Amter, ere ydede, ere ikke saa lidt højere end det normale Laan, nemlig 4,500 Kr. Og selvfølgelig da Laaneværdien staar i Forhold dertil, vil ogsaa Laaneværdien af de paagældende

Brug i vid Udstrækning være ikke saa ganske lidt over de 5,000 Kr.

Men dette Forhold er i og for sig ikke overraskende for mig. Derimod er der et andet Forhold, som overrasker mig i høj Grad, og som jeg derfor vil sige et Par Ord om. I 3 sjællandske Amter er Gennemsnitslaanet nemlig ikke nær naaet op til det normale. I Præstø Amt er det kun 4,296 Kr., i Frederiksborg Amt 4,359 Kr. og i Sorø Amt 4,411 Kr. Det kunde have sin Interesse at undersøge Aarsagen til, at Statslaanet her er saa langt under de 5,000 Kr.s. Laaneværdi. Kommer det af, at Jordpriserne her ere forholdsvis lavere, eller er man her i Stand til at bygge billigere end i de andre Amtsråds kredse, eller er Aarsagen den, at der her findes Arvefæsteafgifter eller lignende Afgifter, der selvfølgelig bevirke, at Statslaanet bliver noget lavere? Det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 2den Valgkreds (Johan Knudsen) fremdrog forleden bestemte Eksempler paa, at Landarbejderen ikke var i Besiddelse af sin Tiendel, jeg ved ikke, om han nævned mere end et Tilfælde. Der maa Kommissionerne selvfølgelig stole paa den offentlige Mening, paa, at der ikke er nogen, der vil bidrage til at føre Kommissionerne bag Lyset.

Det ærede Medlem for Bogensé (Aadal) sagde, at det, man forlangte af Laansøgerne, var ikke noget stort. De kunde tjene det 3—4 dobbelte. Jeg deler nu ikke den Opfattelse, at hvis man gaar væsentlig højere op med Laanesummen, saa vil det ikke blive de fattigste Tjenestekarle, der komme i Besiddelse af disse Lodder. Selv om man gaar op til de 8000 Kr., vil det fremdeles blive de samme, der komme til at nyde godt af Loven, som dem, man oprindelig havde for Øje. Alligevel kan jeg ikke give det ærede Medlem Ret i, at de paagældende kunne præstere det 3—4 dobbelte. Er det unge Mennesker, have de jo ret betydelige Udgifter ved Siden af til Indkøb af Indbo osv. Saa sagde det ærede Medlem, at man maaske burde gøre et Forsøg med at aabne en Afdeling, hvor man gav Adgang til Laan til Anskaffelse af et Hus med Have. Jeg ved ikke, om disse gode Håvelodder skulde være de Moderates Program her, men jeg kunde ønske at lade det ærede Medlem skitsere sin Plan noget nærmere angaaende dette Forhold. Jeg vil dog gerne tilføje, at Erfaringerne hos os, og jeg antager ogsaa andre Sieder, vise, at Virkningen af denne Lov har været, at de jordløse Huse ere blevne bil-